

SZABÓ MARCELL

Baudelaire álma

Ahogy izgatottsága fokozódott, egyre
szétcsúszottabb gesztusokat tett. Hol élesen
a levegőbe kapott, arca elé, mintha saját leheletét
ragadná nyakon, hol kifordult csuklóval,

hátrafesztett kézfejét lengette kalapja felett.
Az egész jelenetnek olyan vita hangulatát
kölcsonözve, ahol a test fogvatéka hirtelen
érvként jelenik meg, holott mindketten tudtuk,

a gesztusok egy kényszer szülte attrakció
részei, egy beteges logika kísérői csupán.
A zsúfolt korzón araszolva haladtunk előre,
megtorpanásainkat koldusok kíváncsi gyűrűje

kísérte, olyan kitartással, hogy valamiféle
viszonzásra kellett gondolnom, mellyel
meghálálhatom, – hisz egyfajta kiadás volt ez is –
önzetlen figyelmüket. Egyszerre kötött le

a hozzám intézett szavak fantasztikus bősége,
növényi burjánzása, és az értelem összes ismert
formáját kigúnyoló elbeszélés torz építménye, mely,
ebben egészen biztosan voltam, barátom testi épségét

veszélyeztetni. Kihallottam az elhízott testre
mért pontos ostorcsapásokat a szent aggastyánról
szóló olvasmányaimból, melyről hetekkel azelőtt
lelkendezve számoltam be neki, és melynek tisztán

emlékeztem minden részletére. Az ostorcsapásokat
a testre mérték, melyet elszenvedőjük csak
úgy hívott, a SZAMÁR. Élő volt csalódottságom is,
hogy nem egy egzotikusabb élőlény tölti be

ezt a szerepet. MIRE SZOLGÁL A SZÍNEVÁLTOZÁS,
HA ÁBRÁZOLNI SEM LEHET? – kérdezte a szent
őregembert az egyik novícius, de a választ
már az ellenségének sem kívánta senki.

Ez volt tehát a minta, aminek torzított változatában,
vagyis mostani sétánk alkalmával, a leghetetlenebb
szereplők bukkantak fel, és kezdtek minden rendszert
megcsúfoló körforgásukba. Az utcalánytól a szomorú

péklegényig, akit asztalosmunkára fogtak,
a pénzváltótól a flamand Messiásként emlegetett
B. úrig, mindenki megjelent. Élveztem
a túlzást, kívántam uralmát, de csak mint szótlán

nézője a nagyszabású pusztulásnak, mert amint
magam is alakíthattam volna, rögtön szédület vett erőt
rajtam. Akkoriban ellenállhatatlanul vonzott
az ökonómia légnemű természetének gondolata,

amiben barátom kilátástalan helyzetének
mintáját ismertem fel. Ereje teljében lévő fiatal
férfi, akiből az izgatottság egyre nagyobb
és nagyobb területet követel magának,

harap ki más, alapvető funkciók rovására,
mint a járás vagy a beszéd, rosszabb esetben
az anyagcsere komor gimnasztikája. Mintha
a szervezet egyetlen üdvöztető arányt ismerne

csak, és az egyik rész túlműködése más részek
vegetációjához vezetne. Akár emberek olyan szabad
csoportosulása, ahol elképzelhetetlen a minden
csere legmélyén ott lakozó üdvös vetélkedés:

feladja részleteit, mert korlátozottak a javak. Ha
ez a felekezet nem kapna semmit, viszont cserébe
mindenét odaadná, ki volna annyira vakmerő, hogy
kataton sáfárkodásba kezdjen, itt, a délutáni tolongásban?

A monetáris düh, amitől a régiek olyannyira óvtak,
a khrematisztika fertőző hulláma, mely elborítja
az óvatlanul gyűjtögető agyát, most egy csapásra
csendesül el: ha a mészárszék előtt rohan meg

a szükség, úgy túl kell adni mindenen, nincs más,
szív, máj, zúza és csirkenyak, tüdő kerül a kosárba.
Úgy beszélt, mint aki tisztábban van ezzel, és
kész mindentől megválni egy kifogástalanul

előadott történetért cserébe; ahogyan avval is,
hogy célja elérésének pontosan a kiszabott ár
áll az útjában. Mióta kiléptünk a fűszerestől,
egyre csak arról győzködött, hogy minden lány

arca szomorú Magdolna-archoz hasonlatos,
majd úgy fogalmazott, hogy ezen a Magdolna-arcon
a megbánás csakis erőszak hatására látszik, ami alatt
saját erőszakát értette, melyet muszáj használnia,

pontosabban, alkalmaznia, ha nem akarja kiszolgálni
az emberi arc változékony ár-apályát. Mintha egy kicsiny
ladikban hánykolódnék valahol a dühös Mediterráneum
közepén, mosolyodott el, majd bűnbánóan

hozzátette, hogy tudja jól, mindez csak beszéd,
mazsola, füge, ha úgy jobban tetszik. Nem tetszett
egyik sem. Éreztem, hallószervem a normálisnál
jóval fejlettebb mozdulatokra képes, és bár valós

fizikai méreteiről nem lehetett tudomásom,
mégis biztos voltam benne, egyfajta fertőzésről
van szó, mely most engem is elért, kétségtelen.
Hallásom, a maga kifinomult módján, de

az életemre tör, minden hang egy-egy fájdalmas
ostorcsapás lusta agykérgemen. És mennyi volt belőle!
Barátom tovább beszélt, MINTHA ÜRGECSAPDÁT HELYEZNÉK
EL A KERTBEN ÉS A SÖTÉT NYÍLÁS FÖLÉ MAGASODVA

EGY PILLANATRA SAJÁT, MEGREKEDT DIALEKTIKÁMRA
ISMERNÉK. Itt lehet, hogy már ordított. A semmit
semmire cserélő gyümölcsöskert és a mozdulatlan
állatvilág következett. Félig játszva, félig igazán

tiszta akarással nézett a szemembe és panaszosan
csak annyit mondott, ITT RÁM SEM EGYEDÜLLÉT, SEM
GYORS SOKASODÁS NEM VÁR. Ezek a mondatok nem
hasonlítottak a tisztaság vagy a szenny semmilyen

képzetéhez, nem voltak karakterjegyekkel
felruházhatóak, egyszerűen kitörtek a szájból és
megkezdték különös körfogásukat egy világban,
melynek gazdagságát éppen az ilyen megnyilvánulások

mértéktelensége jellemezte. A pazarlásban eltűnő
különbséget jelentették, mely alapja volt minden
otthonosságnak: érdektelenség, unalom, emésztetlen
és kihányhatatlan tömbök, kiválaszthatatlan folyadékok,

bekebelezhetetlen méretű és alakú tömbök,
tunyaság, kitüntetett figyelemmel, csömör, de még
mindig keresztényibb, mint a gyors sokasodás, sár és
köpet, a sár és a köpet mértékegysége, tékozlás, ami

kötőanyag, különben szétborult volna a létező összes
égtájjra, mely képként van, de a kép nem tehetett
confessio-t, hacsak anyagtalan pazarlásban nem,
a mindennél egyel puhább, vagy fősვნყსყყყყ

megvalósított, kétoldalún, piaci árusok asztalai,
de műtőasztaloknak, nagy tudomány a küret,
foghúzás, vakbél, emberfeletti erőfeszítések között
maradni egy helyben, termelés és büntudat,

büntudatban termelés, mely alapja volt minden
otthonosságnak, a szét-nem-osztás nem-fájdalma,
vagy az osztozkodás büntelen ideje, ami
illetlenség, érdektelenségként, unalomként,

míg végül kevés lesz, nagy bálák, anormálisan
megduzzadt, megnöveszthetetlen és leaszthatatlan
gyűjtögetés, amely alapja volt minden otthonosságnak,
önfeledt undorodás, számolatlanul, mértéktelenül,

nagyvonalúan, tekintet nélkül, nem néz, teljesen
belefeledkezve, motozásba, söprésbe, talicskák
és sok-sok száraz levél, velük a hirtelen székény,
hogy magától idáig terjed, kiborította, annyi

ügyetlenséggel, mintha én lapátolnám vissza,
bőkezűen, az ellehetetlenített maradékot,
a tilalom alattit, a nyereségeset,
annyit szólongatták, annyit alkudozott,

drága kisfiam, maradékot és moslékot kértek,
hatalmas szerencsével, erőszakkal, ami alapja
volt minden otthonosságnak, ami nem a kéregetés
gyakorlása, ideges nem-osztozkodás volt

egy konténer sötét belsejében, egy konténer
belsőiségeivel, ahogy megcsillant rajtuk a napfény,
semmi különbséggel, közte és közte, aki félórája beszélt,
azért beszélt, hogy látsszon, hogy nincsen különbség,

annyit beszélt pont, átláthatatlan méretű és alakú
élőlényekről, de a magának juttatott pazarlás
tisztá megtérülés egy másik fokon, lemorzsolódás
és diadalmas megérkezés egyben, fokozhatatlan,

és most már szét kellett szórni, olyan lassan,
hogy azt higgyék, nem is szórja, csak ELMÉLÁZOTT
KÖZBEN, ennek lehetősége alapja volt minden
otthonosságnak, kényelemnek, amihez székényérzet

tapadt, másrésről hirtelen béke, ingyen adódó
kiszolgáltatottság, nyugodtan kizsebelhető, kifosztható,
az elnyomó álomban virágzó mulasztás, aminek
pazarlás a vége, de ártatlanul, nem is lehet benne vétkes.